

Vergaderjaar 2017–2018

21 501-07

Raad voor Economische en Financiële Zaken

Nr. 1531

BRIEF VAN DE MINISTER VAN FINANCIËN

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 28 juni 2018

Onlangs hebben het Europees Stabiliteitsmechanisme (ESM) en het auditcomité van het ESM ieder hun jaarverslag over 2017 gepubliceerd. De stukken zijn op 21 juni jl. tijdens de jaarvergadering van de Raad van gouverneurs van het ESM besproken. De Raad van gouverneurs heeft daarbij het jaarverslag van het ESM, inclusief de jaarrekening 2017, goedgekeurd. Met deze brief stel ik u op de hoogte van de inhoud van de documenten en stuur ik u de documenten toe¹.

Jaarverslag 2017 ESM

Het jaarverslag van het ESM bevat de jaarrekening voor 2017 en een beschrijving van de activiteiten. Daarnaast analyseert het ESM de economische ontwikkelingen in het eurogebied en in de lidstaten die financiële steun hebben ontvangen. Daarbij wordt een beschrijving gegeven van de implementatie van de schuldmaatregelen voor de korte termijn voor Griekenland, waartoe eind 2016 door de Eurogroep is besloten. Tijdens de jaarvergadering van de Raad van gouverneurs in juni 2017 heeft de onafhankelijke evaluator, mevrouw Tumpel-Gugerell, een evaluatie van de afgelopen EFSF- en ESM-programma's gepresenteerd. Het jaarverslag 2017 beschrijft de opvolging die het ESM aan de aanbevelingen uit die evaluatie geeft.

De uitstaande leningen van het ESM aan eurolanden zijn in 2017 toegenomen met 3,5 miljard euro, naar 76,2 miljard euro. Aan Griekenland werd 8,5 miljard euro uitgekeerd, op basis van de voorgang met het uitvoeren van het overeengekomen beleid. Daarnaast betaalde Griekenland 2 miljard euro terug. Deze middelen waren eerder gebruikt voor de herkapitalisatie van een bank, maar werden van die bank terugontvangen. Spanje zette de in 2014 ingezette jaarlijkse vervroegde aflossing voort, en loste in 2017 3 miljard euro af. De lening van het ESM aan Spanje was daardoor aan het eind van vorig jaar afgenomen tot 31,7

¹ Raadpleegbaar via www.tweedekamer.nl

miljard euro, van 41,3 miljard euro aan het eind van het Spaanse ESM-programma in 2013.

Het ESM heeft in 2017 een positief resultaat van circa 69 miljoen euro behaald. Dit is een aanzienlijke daling ten opzichte van het resultaat van 569 miljoen in 2016. Bij de toezending van het jaarverslag van het ESM over 2016 is reeds aan uw Kamer gemeld dat bij het voortduren van de situatie van een negatief rendement op risicovrije beleggingen het genereren van een positief netto resultaat moeilijker zou worden². Het door de lidstaten ingelegde eigen vermogen van het ESM wordt risicovrij belegd. Risicovrije beleggingen kennen echter reeds geruime tijd voor een groot deel een negatieve rente. De specifieke oorzaak van de forse daling van het netto resultaat in 2017 is gelegen in een aanpassing in het beleid van het eurosysteem. Die heeft er toe geleid dat het ESM op deposito's die aangehouden worden bij centrale banken sinds februari 2017 de negatieve depositorente van 0,4% moet betalen. Voor die tijd gold voor het ESM op deze deposito's een vergoeding van 0%. Daardoor is een belangrijke optie voor het ESM om het eigen vermogen zonder kosten risicovrij te beheren komen te vervallen.

De Raad van gouverneurs heeft tijdens de jaarvergadering besloten om de winst over 2017 toe te voegen aan het reservefonds, in lijn met artikel 24(2) van het ESM-Verdrag. Daarmee neemt het reservefonds toe tot circa 2,1 miljard euro.

Jaarverslag 2017 ESM-auditcomité

Het auditcomité van het ESM formuleert jaarlijks voor de Raad van gouverneurs een verslag over de werkzaamheden. Het comité voert onafhankelijke audits uit en bestaat uit onafhankelijke leden, die door de Raad van gouverneurs zijn benoemd voor hun competentie in financiële en auditzaken.

Naast de reguliere controle van de financiële rekeningen en van het werk van de externe accountant, heeft het auditcomité in het afgelopen jaar audits verricht naar het inkoopraamwerk, het gebruik van externe consultants en de interne auditfunctie. Daarbij is gebruik gemaakt van expertise van medewerkers van de Europese Rekenkamer en de Franse rekenkamer.

Het auditcomité geeft aan dat zij geen bevindingen of aanbevelingen heeft die zij onder de aandacht van de Raad van gouverneurs wil brengen. Dit is het tweede jaar op rij dat het auditcomité geen aanbevelingen doet. Ik zie dit als een teken dat het ESM in de ogen van het comité naar behoren functioneert. Het ESM schrijft in een reactie op het jaarverslag van het auditcomité dat zij het oordeel van het comité als bevestiging ziet dat in de afgelopen vijf jaar een volwassen instelling is gecreëerd. Daarnaast beschrijft het ESM hoe de interne en externe auditfuncties het afgelopen jaar hun controle hebben uitgeoefend.

Het jaarverslag van het auditcomité wordt conform Artikel 24(6) van de organisatievoorschriften van het ESM ter informatie aan de nationale parlementen, de nationale rekenkamers, de Europese Rekenkamer en het Europees parlement gestuurd.

De Minister van Financiën,
W.B. Hoekstra

² Kamerstuk 21 501-07, nr. 1448